

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»

18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра правознавства

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КООПЕРАТИВНЕ ПРАВО»**

з підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	08 Право
--------------	----------

Спеціальність	081 Право
---------------	-----------

Освітньо-професійна програма	Право
------------------------------	-------

Полтава 2022 рік

Розробник/укладач програми:

Сергій Гладкий – д.ю.н., професор, професор кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Рецензенти програми:

Олександр КАЛЬЯН – к.ю.н., доцент, професор кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету;

Павло КОЛОМІЄЦЬ – к.ю.н., доцент, доцент кафедри правознавства Полтавського інституту економіки і права Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»».

Програма навчальної дисципліни «Кооперативне право» обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства, протокол засідання кафедри від 29 серпня 2022 р. № 1.

Завідувач (начальник) кафедри правознавства
д. ю. н., професор

 Галина ЛАВРИК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 081 «Право»

к. ю. н., доцент

 Олег КУЛЬЧІЙ

Анотація навчальної дисципліни

Кооперативне право є однією з вибіркових навчальних дисциплін підготовки бакалавра з права, вивчення якої необхідне для підготовки фахівців-юристів до практичної роботи в умовах постійного зростання соціального та економічного значення кооперативних форм господарювання в Україні та світі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є кооперативно-правові відносини у суспільстві та механізм їх правового регулювання.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування правових знань, умінь і навичок майбутніх фахівців як потенційних учасників кооперативної діяльності та суб'єктів кооперативних відносин. Зокрема, студенти повинні засвоїти основні поняття теорії кооперативного права, сформулювати уявлення про історію становлення і розвитку кооперативного права України, з'ясувати зміст основних інститутів кооперативного права України, сформувати вміння і навички самостійного пошуку, аналізу і коректного тлумачення актів кооперативного законодавства України.

Зміст навчальної дисципліни розкривається у таких темах: Кооперація та її взаємовідносини з державою. Загальна характеристика кооперативного права. Правовий статус кооперативів, їх об'єднань і створених ними підприємств (організацій). Право членства в кооперативі. Право кооперативного самоврядування. Право власності в кооперації та його правовий захист. Правове регулювання господарської діяльності кооперативних організацій. Правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій. Правове регулювання виробничої кооперації. Правове регулювання обслуговуючої кооперації. Правове регулювання споживчої кооперації. Правове регулювання кредитної кооперації.

Zusammenfassung der akademischen Disziplin

Das Genossenschaftsrecht ist eine der fakultativen akademischen Disziplinen des Bachelor-Studiums der Rechtswissenschaften, deren Studium für die Vorbereitung der Juristen auf die praktische Arbeit unter den Bedingungen des ständigen Wachstums der sozialen und wirtschaftlichen Bedeutung genossenschaftlicher Managementformen in der Ukraine erforderlich ist und die Welt.

Studiengegenstand der akademischen Disziplin sind kooperative Rechtsbeziehungen in der Gesellschaft und der Mechanismus ihrer rechtlichen Regelung.

Das Ziel des Studiums der akademischen Disziplin ist die Ausbildung von juristischen Kenntnissen, Fähigkeiten und Fertigkeiten zukünftiger Fachkräfte als potenzielle Teilnehmer an kooperativen Aktivitäten und Subjekten kooperativer Beziehungen. Insbesondere sollen die Studierenden die Grundkonzepte der Theorie des Genossenschaftsrechts erlernen, sich ein Bild von der Geschichte der Entstehung und Entwicklung des Genossenschaftsrechts der Ukraine machen, den Inhalt der wichtigsten Institutionen des Genossenschaftsrechts der Ukraine herausfinden,

entwickeln die Fähigkeiten und Fertigkeiten der unabhängigen Suche, Analyse und korrekten Interpretation der Akte der Genossenschaftsgesetzgebung der Ukraine.

Die Inhalte der wissenschaftlichen Disziplin zeigen sich in folgenden Themen: Zusammenarbeit und ihre Beziehungen zum Staat. Allgemeine Merkmale des Genossenschaftsrechts. Rechtsstellung der Genossenschaften, ihrer Verbände und der von ihnen gegründeten Unternehmen (Organisationen). Das Recht auf Mitgliedschaft in einer Genossenschaft. Das Recht der genossenschaftlichen Selbstverwaltung. Das Eigentum an einer Genossenschaft und sein rechtlicher Schutz. Gesetzliche Regelung der Wirtschaftstätigkeit von Genosschaftsorganisationen. Gesetzliche Regelung der vertraglichen Beziehungen von Genosschaftsorganisationen. Gesetzliche Regelung der Produktionszusammenarbeit. Gesetzliche Regelung der Dienstleistungsgenossenschaft. Gesetzliche Regelung der Verbraucherkooperation. Gesetzliche Regelung der Kreditgenossenschaften.

Annotation of the academic discipline

Cooperative law is one of the elective academic disciplines for training of the bachelor of law, the study of which is necessary for the preparation of specialists-lawyers for practical work in the conditions of constant growth of social and economic importance of cooperative forms of business in Ukraine and in the world.

The subject of study of the discipline is cooperative-legal relations in society and the mechanism of their legal regulation.

The purpose of the course is to develop the legal knowledge and skills of future specialists as potential participants in cooperative activities and subjects of cooperative relations. In particular, students should master the basic concepts of the theory of cooperative law, form an idea of the history of the formation and development of cooperative law of Ukraine, to find out the content of the main institutions of cooperative law of Ukraine, to develop the skills of independent search, analysis and correct interpretation of acts of cooperative law of Ukraine.

The content of the course is revealed in the following topics: Cooperation and its relationship with the state. General characteristics of cooperative law. Legal status of cooperatives, their associations and enterprises (organizations) created by them. Law of cooperative membership. Law of cooperative self-government. Ownership of the cooperative and its legal protection. Legal regulation of economic activities of cooperative organizations. Legal regulation of contractual relations of cooperative organizations. Legal regulation of industrial cooperation. Legal regulation of the service cooperative. Legal regulation of consumer cooperation. Legal regulation of credit cooperation.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Кооперативне право» укладена відповідно до освітньо-професійної програми Право, розробленої на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 644.

Предметом навчальної дисципліни «Кооперативне право» є кооперативно-правові відносини у суспільстві та механізм їх правового регулювання. Як навчальна дисципліна кооперативне право – це комплекс теоретичних та практичних знань, що формуються у процесі вивчення теорії і практики регулювання суспільних відносин у сфері кооперативної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування правових знань, умінь і навичок майбутніх фахівців як потенційних учасників кооперативної діяльності та суб'єктів кооперативних відносин. Зокрема, студенти повинні засвоїти основні поняття теорії кооперативного права, сформулювати уявлення про історію становлення і розвитку кооперативного права України, з'ясувати зміст основних інститутів кооперативного права України, сформувати вміння і навички самостійного пошуку, аналізу і коректного тлумачення актів кооперативного законодавства України.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

Загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні):

СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ДРН 23. Виявляти знання, розуміння та цінування спорідненості більшості правових систем сучасності, а також доктрин, принципів, інститутів і процедур, застосування яких є важливим для захисту людської гідності і свободи, пріоритетів національного суверенітету та незворотності європейського курсу України.

Навчальна дисципліна є **вибірковою**.

Форма підсумкового контролю знань: ПМК (залік).

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КООПЕРАТИВНЕ ПРАВО»

Тема 1. Кооперація та її взаємовідносини з державою

Поняття, мета й основні завдання кооперації. Кооперативний рух і кооперативні системи. Кооперативні цінності. Міжнародні принципи кооперації.

Історичні етапи та чинники становлення і розвитку кооперативного законодавства в Україні.

Історичний досвід та сучасні тенденції розвитку взаємовідносин держави і кооперації. Форми і методи взаємовідносин держави і кооперації. Законодавство як засіб взаємовпливу держави і кооперації.

Законодавчі засади взаємовідносин держави і кооперації. Функції і компетенція державних органів у взаємовідносинах з кооперативами, їх об'єднаннями та створеними ними підприємствами і організаціями. Відповідальність держави за шкоду, заподіяну кооперативам, їх об'єднанням внаслідок втручання державних органів у їхню діяльність.

Тема 2. Загальна характеристика кооперативного права

Поняття і предмет кооперативного права. Методи регулювання в кооперативному праві. Принципи кооперативного права. Система кооперативного права. Місце кооперативного права в системі національного права.

Кооперативні правовідносини, їхній зміст і види. Суб'єкти кооперативних правовідносин. Об'єкти кооперативних правовідносин. Виникнення, зміна і припинення кооперативних правовідносин.

Джерела кооперативного права та їхні види. Конституційні засади кооперативного права. Закони про кооперацію. Підзаконні нормативні акти про кооперацію. Внутрішньокооперативні нормативні акти. Статут кооперативу.

Тема 3. Правовий статус кооперативів, їх об'єднань і створених ними підприємств (організацій)

Поняття правового статусу і правового становища. Законодавство України, що регламентує правовий статус кооперативних організацій.

Правовий статус кооперативу. Правоздатність і дієздатність кооперативу. Установчі документи кооперативу. Державна реєстрація кооперативу. Отримання документів дозвільного характеру. Поняття, підстави та форми припинення кооперативу, порядок його здійснення.

Поняття і види об'єднань кооперативів. Кооперативні системи. Кооперативи кооперативів. Порядок створення об'єднань кооперативів. Установчі документи об'єднань кооперативів. Правовий статус об'єднання кооперативів.

Види й організаційно-правові форми підприємств, створених кооперативами та їх об'єднаннями. Підприємство споживчої кооперації. Правовий статус підприємств та організацій, створених кооперативами та їх об'єднаннями.

Кооперативні організації як суб'єкти юридичної відповідальності. Поняття, підстави і форми господарсько-правової відповідальності. Господарські санкції. Відшкодування збитків. Штрафні санкції. Оперативно-господарські санкції. Адміністративно-господарські санкції. Загальні положення про адміністративну та кримінальну відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.

Форми, способи і механізми захисту прав та законних інтересів кооперативних організацій. Судовий, адміністративний і нотаріальний захист прав та законних інтересів кооперативних організацій. Захист прав та інтересів кооперативних організацій Конституційним судом України, загальними судами, адміністративними судами, господарськими судами, третейськими судами.

Тема 4. Право членства в кооперативі

Поняття та юридичне значення права членства в кооперативі. Характерні риси (принципи) суб'єктивного права кооперативного членства. Засновники кооперативу. Фізичні особи як члени кооперативу. Юридичні особи як члени кооперативу. Асоційовані члени кооперативу. Умови і порядок вступу до кооперативу. Права та обов'язки членів кооперативу. Підстави та правові наслідки припинення членства в кооперативі. Юридичні гарантії реалізації права членства в кооперативі.

Тема 5. Право кооперативного самоврядування

Поняття та зміст права кооперативного самоврядування. Структура органів самоврядування в кооперації. Загальні збори членів кооперативу як вищий орган кооперативного самоврядування, їх повноваження, порядок скликання і прийняття рішень. Збори уповноважених. Правління і голова кооперативу як

виконавчо-розпорядчі органи кооперативного самоврядування. Виконавчий директор (виконавча дирекція) кооперативу. Контрольно-ревізійні органи в кооперативі. Спостережна рада кооперативу. Правове регулювання утворення та функціонування органів самоврядування об'єднань кооперативів. Правові засади самоврядування трудових колективів кооперативних підприємств.

Тема 6. Право власності в кооперації та його правовий захист

Відносини власності у сфері кооперації. Поняття права кооперативної власності: доктринальний зміст і законодавче втілення. Місце кооперативної власності в системі форм власності в Україні. Суб'єкти права кооперативної власності. Об'єкти права власності кооперативів та їх об'єднань. Зміст суб'єктивного права власності та правомочності власника. Похідні правові титули майна кооперативних організацій (право повного господарського відання, право оперативного управління тощо).

Правовий режим майна кооперативу. Джерела і порядок формування майна кооперативу. Види внесків та паїв. Вступні, членські, цільові внески, паї, додаткові паї. Майнові фонди кооперативу та об'єднання кооперативів, їх структура і правовий режим. Майнові права та обов'язки підприємств (організацій), створених кооперативами та їх об'єднаннями.

Поняття правової охорони і правового захисту кооперативної власності. Цивільно-правовий захист кооперативної власності. Кримінально-правова охорона кооперативної власності. Адміністративно-правова охорона кооперативної власності.

Тема 7. Правове регулювання господарської діяльності кооперативних організацій

Поняття кооперативної діяльності. Організаційно-правові форми кооперативної діяльності в Україні. Види і напрями діяльності кооперативів: загальна характеристика. Основні засади правового регулювання господарської діяльності кооперативних організацій. Правове регулювання кооперативної торгівлі.

Види зовнішньоекономічної діяльності кооперативів та їх об'єднань. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності кооперативних організацій. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Зовнішньоекономічний договір (контракт). Особливості розгляду та вирішення зовнішньоекономічних спорів.

Правове регулювання розрахунково-касових операцій кооперативних організацій. Готівкові та безготівкові розрахунки. Порядок здійснення касових розрахунків в Україні. Способи здійснення безготівкових розрахунків, платіжні інструменти.

Тема 8. Правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій

Кооперативи та їх об'єднання як суб'єкти договірних відносин. Нормативно-правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій.

Поняття договору. Класифікація договорів. Ознаки і види господарських договорів. Зміст і форма договору. Порядок укладання, зміни та припинення договорів. Підстави та наслідки визнання договорів недійсними та неукладеними. Виконання договірних зобов'язань. Способи забезпечення належного виконання договірних зобов'язань. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань.

Договірні відносини кооперативних організацій у сфері господарсько-торговельної діяльності. Договір роздрібної купівлі-продажу. Договір поставки. Контрактація сільськогосподарської продукції. Договір майнового найму (оренди). Договір лізингу.

Договірні відносини кооперативних організацій у сфері виконання робіт і надання послуг. Договір підряду. Транспортні договори. Договір доручення. Договір комісії. Договір схову. Договір страхування.

Правове регулювання кредитних відносин кооперативних організацій. Договори позики, кредиту (види, значення, істотні умови). Договір банківського вкладу.

Договори про спільну діяльність кооперативних організацій.

Модуль 2

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КООПЕРАТИВНЕ ПРАВО»

Тема 9. Правове регулювання виробничої кооперації

Поняття виробничого кооперативу та особливості його юридичної природи. Законодавство про виробничі кооперативи. Особливості членства у виробничому кооперативі. Управління виробничим кооперативом. Господарська діяльність виробничого кооперативу. Майно виробничого кооперативу. Майнова відповідальність виробничого кооперативу. Відповідальність членів виробничого кооперативу за зобов'язаннями кооперативу. Припинення виробничого кооперативу.

Тема 10. Правове регулювання обслуговуючої кооперації

Поняття обслуговуючого кооперативу, його види. Мета діяльності обслуговуючого кооперативу. Особливості членства в обслуговуючому кооперативі. Пайові внески до обслуговуючого кооперативу. Кооперативні виплати в обслуговуючому кооперативі.

Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, принципи їх діяльності. Державна підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Види сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (переробні, заготівельно-збутові, постачальницькі, сервісні кооперативи). Багатофункціональні обслуговуючі кооперативи. Вузькоспеціалізовані обслуговуючі кооперативи молочного, м'ясного, овочевого, зернового та іншого напрямку. Сільськогосподарський обслуговуючий кооперативний ринок.

Тема 11. Правове регулювання споживчої кооперації

Поняття споживчої кооперації та споживчого кооперативу (товариства). Правове регулювання організаційно-управлінських відносин у системі споживчої кооперації. Об'єкти і суб'єкти права власності споживчої кооперації. Майнові права членів споживчого товариства. Програма завершення розмежування і закріплення власності в споживчій кооперації України (Укоопспілки).

Види і напрями діяльності споживчих кооперативів (товариств), їх об'єднань і створених ними підприємств та організацій. Законодавче забезпечення здійснення споживчим товариством організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг.

Житловий кооператив як об'єднання споживачів. Нормативні джерела правового регулювання житлової кооперації. Житлові кооперативи та об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

Кооперативи по задоволенню потреб у гаражах, дачних і садових ділянках.

Тема 12. Правове регулювання кредитної кооперації

Поняття і юридична природа кредитної спілки. Правове забезпечення діяльності кредитних спілок. Особливості створення і державної реєстрації кредитних спілок. Припинення діяльності кредитної спілки. Система органів самоврядування кредитної спілки, їх повноваження. Майнові фонди кредитної спілки, їх правовий режим. Ліцензування окремих видів діяльності кредитної спілки. Правовий статус асоціацій кредитних спілок. Об'єднані кредитні спілки. Кооперативні банки.

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – 23 липня. – № 30. – Ст. 141.
2. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35.
3. Про кредитні спілки: Закон України від 20 грудня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 15. – Ст. 101.
4. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 30. – Ст. 414.
5. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21 липня 2020 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – 28 березня. – № 11. – Ст. 462.
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – 28 березня. – № 11. – Ст. 461.
8. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
9. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
10. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – Ст. 446.
11. Кодекс законів про працю України: затверджений Законом УРСР від 10 грудня 1971 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, 15-16, 17. – Ст. 112.
13. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 41, 42. – Ст. 492.
14. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24 червня 2004 р. // Офіційний вісник України. – 2004. – № 30. – Ст. 1987.
15. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців : Закон України від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31-32. – Ст. 263.
16. Про захист прав споживачів: Закон України від 1 грудня 2005 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20захист%20прав%20споживачівhttp://zakon.rada.gov.ua>.

17. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
18. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 23. – Ст. 158.
19. Про оренду землі : Закон України в редакції від 2 жовтня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 10. – Ст. 102.
20. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
21. Про заходи щодо розвитку кооперативного руху та посилення його ролі в реформуванні економіки України на ринкових засадах: Указ Президента України від 19 грудня 2000 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1348/2000>
22. Деякі питання надання державної підтримки сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам: Кабінет Міністрів України; Постанова, Перелік від 09.09.2009 № 1039. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1039-2009-п>
23. Деякі питання надання державної підтримки сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Перелік від 19.08.2009 № 1014-р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1014-2009-п>
24. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності садівницьких товариств та дачних кооперативів: Закон України від 14 січня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 318.
25. Про прийняття за основу проекту Закону України про молодіжну житлово-будівельну кооперацію: Постанова Верховної Ради України від 17.05.2012 № 4784-VI – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4784-17>
26. Про схвалення Концепції розвитку житлової кооперації та запровадження житлових будівельно-ощадних кас в Україні: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 17.02.2010 № 243-р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-р>
27. Примірний статут житлово-будівельного кооперативу: Затверджений постановою Ради Міністрів УРСР від 30 квітня 1985 р. № 186. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/186-85-п>
28. Щодо порядку передачі нерухомого майна до пайового фонду кооперативу його членами: Лист Міністерства юстиції України від 03.03.2008 № 19-48-7. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v19-4323-08>
29. Щодо правового статусу кооперативів та громадських організацій та кооперативів: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 12.05.2008 № 32-32-263. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_263323-08
30. Щодо створення гаражно-будівельних кооперативів: Лист Державного комітету України з питань регулярної політики та підприємництва № 3087 від 25.04.2005. – Режим доступу: <http://ukraine.uapravo.net/data/base20/ukr20654.htm>

31. Засновницький договір про створення підприємства споживчої кооперації (примірний); Статут підприємства споживчої кооперації України (примірний): Затв. постановою третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 17 лютого. – № 7. – С. 17-24 (вкладка).

32. Положення «Про неподільний фонд споживчого товариства»: Затв. постановою четвертих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання 24 січня 2007 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2007. – 9 лютого. – № 6. – С. 1 (вкладка).

33. Положення «Про організацію пайового господарства споживчої кооперації України»: Затв. постановою четвертих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання 24 січня 2007 р., зі змінами і доповненнями станом // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2009. – 21 серпня. – № 35-36. – С. 1-7.

34. Положення про громадське майно (основні засоби) споживчої кооперації України: Затв. постановою шостих зборів Ради Укоопспілки 17-го скликання від 3 квітня 2003 р. зі змінами і доповненнями станом на 24 січня 2007 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 31 березня. – № 13. – С. 1-7 (вкладка); 2007. – 9 березня. – № 10. – С. 8-14 (вкладка).

35. Положення про кооперативні виплати членам споживчих товариств за придбання товарів в об'єктах роздрібної торгівлі та харчування споживчої кооперації України: Затв. постановою третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 17 лютого. – № 7. – С. 10-16 (вкладка).

36. Положення про кооперативну дільницю споживчого товариства; Положення про уповноваженого; Положення про дільничні комітети споживчого товариства; Положення про комісію кооперативного контролю: Затв. постановою третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 24 лютого. – № 8. – С. 11-15 (вкладка).

37. Положення про порядок участі членів, асоційованих членів споживчого товариства (з числа фізичних осіб) у його господарській діяльності (придбання товарів в об'єктах роздрібної торгівлі споживчої кооперації України): Затв. постановою п'ятих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 21 листопада 2007 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2007. – 7 грудня. – № 49. – С. 6-7.

38. Положення про постійно діючий третейський суд при Центральній спілці споживчих товариств України (Укоопспілці): Затв. постановою правління ЦССТУ (Укоопспілки) від 16 березня 2005 р. № 68 // Вісті ЦССТУ. – 2005. – 2 червня. – № 23. – С. 5.

39. Положення про ревізійну комісію споживчого товариства (сільського, селищного, міського та ін.); Положення про ревізійну комісію районного споживчого товариства; Положення про ревізійну комісію районної спілки споживчих товариств (райспоживспілки); Положення про ревізійну комісію обласної (республіканської) спілки споживчих товариств: Затв. постановою п'ятих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 21 листопада 2007 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2007. – 7 грудня. – № 49. – С. 16-20.

40. Примірний статут споживчого товариства: Затв. постановою XVIII (позачергового) з'їзду споживчої кооперації України 19 грудня 2000 р., зі змінами і доповненнями // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2001. – 12 січня. – С. 1-10 (вкладка).

41. Про громадські органи управління і контролю споживчого товариства: Постанова третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 24 лютого. – № 8. – С. 11-15 (вкладка).

42. Програма завершення розмежування і закріплення власності в споживчій кооперації України (Укоопспілки), зі змінами та доповненнями // Вісті ЦССТУ. – 2002. – 6 червня. – С. 4-5.

43. Статут підприємства споживчої кооперації «ринок» споживспілки (споживчого товариства) (типовий): Затв. постановою шостих зборів Ради Укоопспілки дев'ятнадцятого скликання 12 листопада 2008 р. // Вісті ЦССТУ. – 2008. – 28 листопада. – № 48. – С. 12-15.

44. Типове положення відокремленого підрозділу (без створення юридичної особи) «ринок» споживчого товариства (споживспілки): Затв. постановою шостих зборів Ради Укоопспілки дев'ятнадцятого скликання 12 листопада 2008 р. // Вісті ЦССТУ. – 2008. – 28 листопада. – № 48. – С. 15-16.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Булова О.Б. Сучасний стан державного фінансування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні / О.Б. Булова // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2017. – Вип. 260. – С. 33-40. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2017_260_6

2. Воронина Н.П. Сельскохозяйственный кооператив как самостоятельная организационно-правовая форма юридического лица / Н.П. Воронина // Правові горизонти. – 2016. – № 1. – С. 54-62. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ln_2016_1_10

3. Гладкий С.О. Кооперативне законодавство УСРР 1920-х років як явище правової реальності / С.О. Гладкий. – Полтава : ПУЕТ, 2010. – 522 с.

4. Даниляк І.М. Проблеми нормативно-правового забезпечення обліку і оподаткування діяльності сільськогосподарських кооперативів та шляхи їх удосконалення / І.М. Даниляк // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. – 2017. – Вип. 4. – С. 194-199. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2017_4_38

5. Дюкарева-Бержаніна К. Правовий статус асоційованого члена кооперативу [Електронний ресурс] / К. Дюкарева-бержаніна // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2021. – Вип. 73. – С. 61-66. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2021_73_9

6. Ільющенко Г.В. Актуальні питання правового режиму майна кооперативів / Г.В. Ільющенко // Law. State. Technology. – 2021. – Вип. 1. – С. 20-25. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lastte_2021_1_5

7. Клокар О.О. Державне регулювання розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні / О.О. Клокар // Інноваційна економіка. – 2014. – № 1. – С. 9-14. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_1_3
8. Коверзнев В. Джерела кооперативного права України: поняття, види та загальна характеристика / В. Коверзнев // *Evropsky politicky a pravni diskurz*. – 2015. – Vol. 2, Iss. 2. – С. 239-245. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2015_2_2_39
9. Коверзнев В. Сутність механізму правового регулювання кооперації в Україні / В. Коверзнев // *Evropsky politicky a pravni diskurz*. – 2015. – Vol. 2, Iss. 1. – С. 291-298. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2015_2_1_46
10. Коверзнев В. Філософські аспекти формування норм кооперативного права / В. Коверзнев // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 8. – С. 37-42. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_8_8
11. Коверзнев В.О. Принципи кооперативного права / В.О. Коверзнев // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. – 2015. – № 11. – С. 128-134. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nivif_2015_11_21
12. Костирко І. Г. Кооперація та інтеграція малих підприємств аграрної сфери: теорія, методика, практика [Текст] : монографія / І. Г. Костирко, А. І. Бурак. – Львів : Ліга-Прес, 2013. – 192 с.
13. Лаврик Г.В. Правове забезпечення функціонування кооперації в умовах формування міжнародних стандартів сприяння її розвитку / Г.В. Лаврик // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2014. – № 1. – С. 92-97. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2014_1_18
14. Лаврик Г.В. Теоретико-правові засади взаємовідносин між державою і кооперативними організаціями в Україні / Г.В. Лаврик // Університетські наукові записки. – 2014. – № 1. – С. 11-17. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2014_1_4
15. Масін В. М. Правове регулювання державної цільової підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів: облікові аспекти / В.М. Масін, Л.О. Масіна // Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство. – 2015. – Т. 20, Вип. 2. – С. 169-178. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_prav_2015_20_2_22
16. Нестуля О. О. Борис Мартос і кооперація [Текст] : монографія : у 2 кн. / О. О. Нестуля, М. В. Аліман. – Полтава : ПУЕТ, 2017.
17. Нестуля О. О. Теорія кооперації Бориса Мартоса [Текст] = Викладачі ПУЕТ / О. О. Нестуля, М. В. Аліман ; за заг. ред. О. О. Нестуля. – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 258 с.
18. Оніпко Т. В. Споживча кооперація України в контексті міжнародного кооперативного руху: 20-ті рр. ХХ ст. [Текст] : монографія / Т. В. Оніпко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 287 с.

19. Піддубна В.Ф. Цивільно-правовий статус виробничого кооперативу / В.Ф. Піддубна // Університетські наукові записки. – 2014. – № 4. – С. 69-79. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2014_4_11
20. Рябова К.О. Особливості правового статусу членів житлово-будівельного кооперативу / К.О. Рябова // Приватне право і підприємництво. – 2016. – Вип. 16. – С. 132-135. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prip_2016_16_27
21. Споживча кооперація України. Від зародження до сьогодення [Текст] : монографія / М. В. Аліман, О. О. Нестуля, Т. В. Оніпко, А. О. Пантелеймоненко, [та ін.] ; за заг. ред. С. Гелей. – Львів : Вид-во Львів. комерц. академії, 2013. – 976 с.
22. Таран-Лала О. М. Методологія та практика функціонування і розвитку споживчої кооперації України [Текст] : монографія / О. М. Таран-Лала. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – 489 с.
23. Тропін В.В. Сільськогосподарські кооперативи як суб'єкти оподаткування / В.В. Тропін // Наше право. – 2014. – № 2. – С. 119-124. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_2_22
24. Тропін В.В. Членство в сільськогосподарському кооперативі: проблеми правового визначення / В.В. Тропін // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2016. – Вип. 249. – С. 406-415. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnu_econ_2016_249_47
25. Уркевич В.Ю. Про особливості правового становища сільськогосподарських кооперативів / В.Ю. Уркевич // Право та інновації. – 2015. – № 4. – С. 25-30. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2015_4_5
26. Фареній І. А. "Національний український трест": споживча кооперація України в роки революції та громадянської війни (1917-1920) [Текст] / І. А. Фареній. – Черкаси : Вертикаль, 2014. – 164 с.

**Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни
з розподілом навчального часу за видами занять**

Таблиця 3.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Кооперативне право» для студентів денної форми навчання спеціальності 081 «Право» освітня програма «Право»

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами				
		разом	аудиторні			позааудиторні
			лекційні	семінарські	практичні	
самостійна робота						
Модуль I. Загальна частина навчальної дисципліни «Кооперативне право»						
1	Кооперація та її взаємовідносини з державою	7	2	-	-	5
2	Загальна характеристика кооперативного права	8	2	2	-	4
3	Правовий статус кооперативів, їх об'єднань і створених ними підприємств (організацій)	8	2	2	-	4
4	Право членства в кооперативі	7	2	-	-	5
5	Право кооперативного самоврядування	8	2	2	-	4
6	Право власності в кооперації та його правовий захист	7	2	-	-	5
7	Правове регулювання господарської діяльності	8	2	2	-	4
8	Правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій	7	2	-	-	5
	Загалом по модулю I	60	16	8	-	36
Модуль II. Особлива частина навчальної дисципліни «Кооперативне право»						
9	Правове регулювання виробничої кооперації	7	-	2	-	5
10	Правове регулювання обслуговуючої кооперації	8	2	-	-	6
11	Правове регулювання споживчої кооперації	7	-	2	-	5
12	Правове регулювання кредитної кооперації	8	-	2	-	6
	Загалом по модулю II	30	2	6	-	22
	Разом із курсу:	90	18	14	-	58

Таблиця 3.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Кооперативне право» для студентів заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» освітня програма «Право»

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні			позааудиторні
			лекційні	семінарські	практичні	самостійна робота
Модуль I. Загальна частина навчальної дисципліни «Кооперативне право»						
1	Кооперація та її взаємовідносини з державою	6	-	-	-	6
2	Загальна характеристика кооперативного права	8	2	-	-	6
3	Правовий статус кооперативів, їх об'єднань і створених ними підприємств (організацій)	9	-	2	-	7
4	Право членства в кооперативі	6	-	-	-	6
5	Право кооперативного самоврядування	11	-	-	-	9
6	Право власності в кооперації та його правовий захист	7	-	-	-	7
7	Правове регулювання господарської діяльності кооперативних організацій	8	-	-	-	8
8	Правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій	7	-	-	-	7
	Загалом по модулю I	60	2	2	-	56
Модуль II. Особлива частина навчальної дисципліни «Кооперативне право»						
9	Правове регулювання виробничої кооперації	7	-	-	-	5
10	Правове регулювання обслуговуючої кооперації	7	2	-	-	7
11	Правове регулювання споживчої кооперації	7	-	-	-	7
12	Правове регулювання кредитної кооперації	9	-	-	-	9
	Загалом по модулю II	30	2	-	-	28
	Разом із курсу:	90	4	2	-	84